

بررسی تاثیر مشغله حسابرسان بر به موقع بودن گزارشات مالی و

کیفیت آن

امیر علی صنعت پور^۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۱/۲۹

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۰۲

چکیده

هدف از انجام این مطالعه تبیین تاثیر مشغله حسابرسان بر به موقع بودن ارائه و همچنین کیفیت گزارشات مالی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. برای سنجش کیفیت گزارشات مالی از اقلام تعهدی اختیاری بهره گرفته شده است. نمونه آماری تحقیق شامل یکصد و دوازده شرکت فعال در بورس اوراق بهادار تهران در طی سالهای ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ است که با استفاده از روش حذف سیستماتیک تعیین شده اند. داده های پژوهش ترکیبی بوده که به وسیله آنها و با استفاده از الگوی داده های پانلی و به کمک رگرسیون چندمتغیره یا استفاده از نرم افزاریویوز، به بررسی فرضیه های تحقیق پرداخته شده است. بر اساس آنچه از تحلیل آماری به دست آمده است، مشغله حسابرسان تاثیر معکوس و معناداری بر هر دو مقوله به موقع بودن گزارش مالی و کیفیت آن دارد.

کلمات کلیدی: مشغله حسابرسان، کیفیت گزارشات مالی، به موقع بودن گزارشات مالی.

^۱ دانشجوی رشته حسابداری، دانشگاه هاشمی نژاد، ساری، ایران

۱- مقدمه

گزارشات مالی حسابرسی شده به عنوان یکی از ابزار مهم در اختیار سهامداران و سرمایه گذاران است که می تواند در بررسی های مالی به منظور تصمیم گیری های سرمایه گذار به آنها کمک نماید. بنابراین حائز اهمیت است که آنها از کیفیت مطلوب گزارشات حسابرسی شده اطمینان داشته باشند (مولیک و همکاران، ۲۰۲۱).

کیفیت بالای حسابرسی صورتهای مالی به مطالعه کنندگان این امکان را خواهد داد که در تحلیل های خود با اطمینان نسبت به اعداد، ارقام و اطلاعات منتشر شده برخورد نمایند و از این حیث نسبت به تحلیل خود اطمینان بیشتری داشته و تصمیمات سرمایه گذاری مناسب تری اتخاذ نمایند. در عین حال یکی از شاخص های مهم در راستای کیفیت گزارشات مالی، به موقع بودن آنهاست.

به موقع بودن گزارشگری مالی توسط تنظیم کنندگان و تنظیم کننده های استاندارد به عنوان یک جزء کلیدی کیفیت گزارشگری مالی برای چندین دهه مورد تاکید قرار گرفته است (هیئت استانداردهای حسابداری استرالیا، ۲۰۱۸؛ هیئت استانداردهای حسابداری بین المللی، ۲۰۱۸؛ کمیسیون بورس و اوراق بهادار، ۲۰۰۳).

از منظر تنظیم استاندارد، اطلاعات حسابداری باید به موقع باشد تا با تصمیم گیرندگان مرتبط باشد. در سال ۱۹۸۰، هیئت استانداردهای حسابداری مالی در ایالات متحده، بهنگام بودن را به عنوان یک جزء کلیدی کیفیت و ارتباط اولیه تصمیم گیری خاص در نظر گرفت (هیئت استانداردهای حسابداری مالی، ۱۹۸۰). علاوه بر این، در سال ۲۰۱۰، هیئت استانداردهای حسابداری بین المللی و هیئت استانداردهای حسابداری مالی چارچوب مفهومی گزارشگری مالی را منتشر کردند که در سال ۲۰۱۸ مجدداً منتشر شد، که بر اهمیت به موقع بودن به عنوان یک ویژگی کیفی مهم اطلاعات مالی تأکید داشت (هیئت استانداردهای حسابداری بین المللی، ۲۰۱۸). در اقدامی مشابه، اتحادیه اروپا دستورالعمل شفافیت برای شرکت های بورسی را در تلاش برای بهبود شفافیت اطلاعات مالی برای فعالان بازار منتشر کرد و به طور خاص اهمیت افشای اطلاعات به موقع را مشخص کرد (پارلمان و شورای اروپا، ۲۰۱۰). در انگلستان، حساب های سالانه شرکت در یک مرکز ثبت مرکزی، به ویژه Companies House ثبت می شود و جریمه های مالی قابل توجهی برای شرکت ها و مدیران آنها برای تأخیر تشکیل پرونده وجود دارد (کلاورسی و پیل، ۲۰۱۶).

مجموع این موضوعات نشان می دهد که کیفیت حسابرسی گزارشات مالی و ارائه به موقع آن تا چه اندازه برای ذی نفعان حائز اهمیت و این مسئله نقش حسابرسان مستقل را در این زمینه برجسته می سازد.

بر این اساس و با توجه به اهمیت موضوع حسابرسی و عملکرد حسابرس، در ادبیات موجود نگرانی هایی مبنی بر اینکه حجم کاری حسابرس کیفیت گزارشگری مالی را تهدید می کند، ابراز شده است. متولیان نهادی مانند هیئت نظارت بر حسابداری شرکت های دولتی، مرکز کیفیت حسابرسی و هیئت استانداردهای بین المللی حسابرسی، ریسک کاهش کیفیت گزارشگری مالی را ناشی از شرایطی مانند حجم کاری بیش از حد حسابرسان برشمرده اند (مرکز کیفیت حسابرسی، ۲۰۱۴؛ هیئت استانداردهای بین المللی حسابرسی و اطمینان ۲۰۱۴؛ هیئت نظارت بر حسابداری شرکت های دولتی، ۲۰۱۴).

ادبیات موجود در خصوص تاثیر مشغله حسابرس بر کیفیت عملکرد وی حاوی دیدگاه های دوگانه ای در این زمینه است. از یک سو مطابق با فرضیه مشغله کاری مبنی بر اینکه تکالیف حسابرسی متعدد تلاش و زمان در دسترس شرکای حسابرسی را محدود می کند، مطالعات گذشته به طور کلی یک رابطه منفی بین مشغله کاری حسابرس مستقل و کیفیت حسابرسی را فرض کرده اند (گول و همکاران، ۲۰۱۷؛ سانگرن و اسوانستروم، ۲۰۱۴).

از دیگر سو، با استفاده از داده های شرکتهای استرالیایی، گودوین و وو (۲۰۱۶) دریافتند که مشغله شریک حسابرسی کیفیت حسابرسی را مختل نمی کند و استدلال می کنند که مشغله به طور بهینه توسط هر شریک در حالت تعادل انتخاب می شود. بنابراین گودوین و وو (۲۰۱۶) به این امکان اشاره می کنند که شرکای حسابرسی پرمشغله، مزایای افزایش دانش تجربی ناشی از تعدد کارها و تعدد مشتریان متفاوت را تجربه می کنند که به آن ها اجازه می دهد صورتهای مالی را سریع تر و کارآمدتر حسابرسی نمایند و در عین حال کیفیت حسابرسی را نیز حفظ کنند (سینگ و همکاران، ۲۰۲۲).

با توجه به آنچه بیان شد می توان استنباط کرد که در خصوص تاثیر مشغله حسابرس بر عملکرد وی در خصوص کیفیت حسابرسی و ارائه به موقع گزارشات مالی دیدگاه دوگانه ای وجود دارد. بنابراین مسئله اصلی این تحقیق آن است که مشغله حسابرس مستقل چه

تأثیری بر به موقع بودن گزارشات مالی و کیفیت آن در خصوص شرکتهای فعال در بورس اوراق بهادار تهران دارد؟

۲- مبانی نظری تحقیق

۲-۱- کیفیت گزارشگری مالی

در تعریفی عمومی کیفیت گزارشگری مالی میزان دقت و صداقت مدیران در ارائه اطلاعات منصفانه و حقیقی برای تصمیم گیرندگان است. به عبارت دیگر هرگاه مدیران در ارائه اقلام مندرج در صورت های مالی دو واژه بی طرفی و عینیت را رعایت کرده باشند، می توان ادعا کرد که کیفیت گزارشگری مالی وجود دارد. بیدل و همکاران (۲۰۰۹)، اظهار می دارند که کیفیت گزارشگری مالی عبارت است از دقت اطلاعات گزارش شده برای تشریح بهتر عملیات شرکت که هدف آن، کمک به گروه های ذی نفع به منظور اتخاذ تصمیم گیرهای منطقی و ارزیابی جریان وجوه نقد مورد انتظار شرکت است.

۲-۲- عناصر کیفیت گزارشگری مالی

یکی از مهمترین عناصر در بحث گزارشگری مالی، سود حسابداری بر مبنای فرض تعهدی است. سود حسابداری ابزاری برای فائق آمدن بر مشکلات اندازه گیری و ارزیابی مؤسسات در حال تداوم فعالیت است، چراکه جریانهای نقدی دارای مشکلات زمان بندی هستند و معیار مناسبی برای عملکرد تلقی نمی شوند. علیرغم این برتری، سود تعهدی که مبتنی بر اصل تحقق و شناسایی درآمد میباشد ممکن است با جریانهای نقدی واقعی شرکت مطابقت نداشته باشد. درحقیقت میزان تطبیق سود شرکت با میزان جریانهای نقدی ایجاد شده، نشان دهنده کیفیت اقلام تعهدی است و کاهش این تطبیق و کیفیت آن سبب افزایش ریسک اطلاعاتی شرکت می شود، لذا اختلاف بین سود تعهدی و جریان نقدی به عنوان معیار کیفیت سود و بطور کلی تر کیفیت گزارشگری مالی مطرح شده است. در اکثر تحقیقات نیز از کیفیت اقلام تعهدی به عنوان بدیل کیفیت گزارشگری مالی استفاده شده است. در راستای تأثیر کیفیت گزارشگری بر ابعاد مختلف شرکت، موضوع هزینه سرمایه یکی از مهمترین ابعاد شرکت میباشد.

۲-۳- پیشینه تحقیق

ورکچیا و لئوز (۲۰۰۴)، نشان دادند که کیفیت پایین گزارشگری مالی منجر به ایجاد ریسک اطلاعات و افزایش هزینه سرمایه می شود. سان (۲۰۰۵) پژوهشی انجام داد که نتایج آن نشان می دهد که پیش بینی کیفیت بالا برای گزارشگری مالی، در زیرساخت های قانونی ، سیاسی و اقتصادی موجب بهبود کارایی تخصیص سرمایه می شود. راج گوپال و ون کاتچلم (۲۰۰۵) نشان دادند که کیفیت گزارشگری مالی از لحاظ آماری با نوسانات بازده سهام دارای رابطه منفی میباشد .

وردی (۲۰۰۶)، در تحقیقی به بررسی رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه گذاری در نمونه ای متشکل از ۳۸۰۶۲ مشاهده (شرکت- سال) در طی سالهای ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۳ پرداخت. وی کیفیت گزارشگری مالی را با استفاده از مدل جونز و از طریق نماگر کیفیت اقلام تعهدی بررسی نمود و نشان داد که شاخص های کیفیت گزارشگری مالی ، هم با سرمایه گذاری کمتر از حد (رد پروژه های سرمایه گذاری با ارزش فعلی خالص مثبت) و هم با سرمایه گذاری بیش از حد (پذیرش پروژه های سرمایه گذاری با ارزش فعلی خالص منفی) رابطه ای منفی دارد . گذشته از این نتایج، وی دریافت که ارتباط میان کیفیت گزارشگری مالی با سرمایه گذاری بیش از حد ، برای شرکت هایی که دارای مانده وجه نقد بیشتری هستند و سرمایه گذاران پراکنده ای دارند، بسیار قوی است که این امر خود به این نکته اشاره دارد که کیفیت گزارشگری مالی، عدم تقارن اطلاعاتی ناشی از مشکلات نمایندگی و در نتیجه هزینه های سهامداران برای نظارت و پایش مدیریت را کاهش داده و به گزینش صحیح پروژه ها منجر می گردد.

ابدوکادیر (۲۰۱۵)، در پژوهشی با عنوان «ویژگی های کیفی حسابرسی و کیفیت

گزارش های مالی»، دریافت که استقلال و تخصص کمیته حسابرسی ارتباط معناداری با بهبود کیفیت گزارشات مالی دارد. کمیته حسابرسی بین چهار تا پنج جلسه در سال و اندازه آن شامل پنج عضو است. همچنین نتایج مطالعه آنها نشان داد که هفتاد درصد از شرکت های نمونه از غیر از حسابرسان ارشد استخدام می کنند.

باجرا و کادز (۲۰۱۸)، در پژوهشی با عنوان «صلاحیت کمیته حسابرسی و کیفیت

گزارشات مالی»، با بررسی همزمان تاثیر دو شاخص استقلال و دانش کمیته حسابرسی به عنوان متغیری واحد تحت عنوان صلاحیت کمیته حسابرسی، به این نتیجه رسیدند که صلاحیت کمیته حسابرسی تاثیر مثبتی بر کیفیت گزارشات مالی دارد. در حالی که به طرزی

شگفت انگیز، اثر وجود کمیته حسابرسی منفی است. این یافته ها نشان می دهد که وجود کمیته حسابرسی یک شرط لازم برای ارتقای کیفیت گزارشگری مالی است اما شرط کافی نیست.

سینگ و همکاران (۲۰۲۲)، در تحقیقی به بررسی تاثیر مشغله کاری حسابرسان بر کیفیت گزارشات مالی و تاخیر در ارائه گزارشات مالی پرداختند. آنها با بررسی این موضوع در بورس هند و با استفاده از اطلاعات شرکتهای حسابرسی فعال رد آن به روش همبستگی دریافتند که شرکای حسابرسی با چندین مشتری برای تکمیل حسابرسی سالانه خود زمان بیشتری لازم دارند. مهمتر از آن اینکه که شرکت هایی که حسابرسان پرمشغله ای دارند و برای تکمیل حسابرسی هایشان زمان بیشتری می برد، کیفیت گزارشگری مالی ضعیف تری نیز دارند. علاوه بر این، از نظر عواقب برای حسابرسان پرمشغله، شرکت هایی که تاخیر طولانی در گزارش حسابرسی داشتند، سال بعد حسابرسان خود را تغییر دادند و به این نتیجه رسیدند که شرکای حسابرسی پر مشغله ممکن است مشتریان خود را از دست بدهند، اگر حجم کاری آنها بیش از حد باشد و آنها قادر به حفظ کیفیت حسابرسی نباشند. در تحقیقی دیگر **کبیری (۱۳۸۹)**، رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و هزینه های مالکیت در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مورد بررسی قرار گرفته است. در این تحقیق عنوان می شود که در سال های اخیر تاکید جوامع حرفه ای حسابداری بر افشای کامل اطلاعات مالی و به حداکثر رساندن دقت اطلاعات افشا شده در گزارشات مالی، بخصوص صورت های مالی می باشد. از طرف دیگر، نشان داده شده که افزایش در دقت (کیفیت) اطلاعات مالی افشا شده، باعث تحمیل هزینه هایی بر شرکت خواهد شد. هزینه های ناشی از استفاده رقبای موجود در بازار رقابتی تولیدات و همچنین انگیزه رقبای بالقوه برای ورود به بازار و از دست دادن سهم بازار فروش، از مهم ترین این هزینه ها می باشند که از آن به عنوان هزینه های مالکیت یاد می شود.

تختائی و همکاران (۱۳۹۰)، در مقاله خود با مروری بر پژوهش های انجام شده، تاثیر ویژگی های کمیته حسابرسی را بر بهبود و کیفیت گزارشگری مالی شامل کیفیت سود و مدیریت سود مورد بررسی قرار دادند. با توجه به نتایج پژوهش های انجام شده، به نظر می رسد که باید از طریق اقداماتی از قبیل استقلال کمیته حسابرسی، وجود افرادی با تخصص مالی و حسابداری و حسابرسی در کمیته حسابرسی و افزایش بهبود اثربخشی

کمیته حسابرسی به منظور اطمینان از ارائه صادقانه فرایند گزارشگری مالی و گسترش پژوهش‌های انجام شده در زمینه کمیته حسابرسی و ویژگی‌های آن، تاکید بیشتری در زمینه بهبود آثار کمیته حسابرسی بر فرایند گزارشگری مالی انجام گیرد.

قمری (۱۳۹۰)، بررسی رابطه میان کیفیت گزارشگری مالی و سرعت تعدیل قیمت سهام را مورد توجه قرار داده است. تاکید پژوهش فوق بر این موضوع بوده است که در بازارهای سرمایه، واکنش سرمایه گذاران به اطلاعات، به صورت مستقیم در تعدیلات قیمت سهام منعکس میگردد. لذا انتظار می‌رود افزایش کیفیت گزارشگری مالی از طریق کاهش هزینه‌ها و ریسک اطلاعاتی شرکت، منجر به افزایش سرعت تعدیل قیمت سهام گردد. همچنین در این تحقیق الگوی رفتاری فرآیند تعدیل قیمت سهام نسبت به اخبار جدید نیز مورد آزمون قرار گرفته است.

جوانمردی (۱۳۹۲)، نیز به بررسی کیفیت گزارشگری مالی و پراکندگی بازده غیرعادی سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته است. در واقع هدف پژوهش فوق، تعیین ارتباط بین کاهش در کیفیت گزارشگری مالی اندازه گیری شده بر مبنای تعهدی کیفیت سود و پراکندگی بازده غیرعادی سهام بوده است. در این پژوهش، داده‌های شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به صورت سالانه و برای دوره زمانی ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۷ مورد بررسی قرار گرفته و جهت آزمون فرضیه‌ها از دو مدل رگرسیونی چند متغیره، یکی بر اساس داده‌های مقطعی و دیگری بر اساس داده‌های ترکیبی استفاده شده است. همچنین به منظور محاسبه کیفیت سود، از مدل دی چاو و دیچو (۲۰۰۲) که کیفیت سود با استفاده از کیفیت اقلام تعهدی اندازه گیری شده و مجذور اقلام تعهدی اختیاری استفاده شده است.

دارابی و اجتهادی (۱۳۹۴)، در پژوهشی با عنوان « بررسی رابطه بین تخصص کمیته حسابرسی در صنعت و کیفیت گزارشگری مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، بیان می‌کنند که کمیته حسابرسی یکی از کمیته‌های مهم هیئت مدیره است که نقش مهمی در فرایند گزارشگری مالی شرکت دارد. کمیته حسابرسی که دارای افراد متخصص باشد، اثربخشی بیشتری خواهد شد. نتایج پژوهش آنها نشان میدهد، تخصص رئیس کمیته حسابرسی و کمیته حسابرسی در صنعت، ارتباط مثبت و معناداری با کیفیت گزارشگری مالی دارد.

رشیدی و احمدی (۱۴۰۰)، تحقیقی با عنوان مشغله کاری شریک حسابرسی و تاخیر در ارائه گزارش حسابرسی: با توجه به نقش قابلیت مقایسه حسابداری انجام دادند. هدف این پژوهش بررسی پاسخ این پرسش می پردازد که آیا بین مشغله کاری شریک حسابرسی و تاخیر در ارائه گزارش حسابرسی ارتباط معناداری برقرار است یا خیر؟ روش و نوع پژوهش های توصیفی بوده که به شیوه همبستگی صورت گرفته و از بعد هدف استفاده از پژوهش، از نوع پژوهش های کاربردی و از بعد روش گردآوری داده ها، نوع غیرتعاملی پس رویدادی است، که از داده های موجود در پایگاه اطلاعاتی بورس اوراق بهادار تهران و نرم افزار ره آورد نوین استفاده شده است. بر اساس شرایط در نظر گرفته برای انتخاب نمونه، ۱۳۵ شرکت به روش حذف سیستماتیک طی سال های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۷ انتخاب و اطلاعات آنها جمع آوری و با استفاده از رگرسیون چندگانه برای داده های تابلویی، به روش اثرات ثابت، از طریق نرم افزار ایویوز آزمون گردیده است. نتایج این پژوهش حاکی از آن بود که مشغله کاری شریک حسابرسی (در طول کل سال و در فصل شلوغ حسابرسی) ارتباط معناداری با تاخیر در ارائه گزارش حسابرسی ندارد. همچنین قابلیت مقایسه حسابداری توانایی اثرگذاری معنادار بر این ارتباط را دارا نیست.

بنابراین فرضیه های پژوهش بصورت زیر قابل بیان است:

فرضیه اول: مشغله حسابرس بر کیفیت گزارشات مالی در بورس تهران تاثیر معناداری

دارد

فرضیه دوم: مشغله حسابرس بر به موقع بودن گزارشات مالی تاثیر معناداری دارد.

۳- روش تحقیق

تحقیق حاضر بر حسب روش از نوع همبستگی می باشد. در تحقیق همبستگی، هدف اصلی آن است که مشخص شود آیا رابطه ای بین دو یا چند متغیر کمی وجود دارد و اگر این رابطه وجود دارد، اندازه و حد آن چقدر است؟ باید توجه داشت که تحقیق همبستگی هرگز به تبیین یک رابطه علت و معلولی نمی پردازد، بلکه صرفاً یک رابطه را توصیف می کند صرف نظر از اینکه این رابطه، رابطه علت و معلولی است یا خیر. وجود یک رابطه قوی، پیش بینی را امکان پذیر می سازد.

میزان رابطه بین دو متغیر معمولاً از طریق یک ضریب همبستگی بیان می شود که عددی بین -۱ و +۱ است. دو متغیر که به هم وابسته نیستند، ضریبی نزدیک صفر و دو متغیر که

قویاً به هم وابسته‌اند، ضریبی نزدیک ± 1 دارند. از طرفی دو متغیر می‌توانند به صورت معکوس نیز به هم وابسته باشند. در چنین حالتی ضریب رگرسیون، عددی منفی خواهد بود که در صورت وجود رابطه قوی معکوس، ضریب مربوطه نزدیک -1 می‌باشد. همچنین تحقیق حاضر از منظر هدف، از نوع تحقیقات کاربردی می‌باشد. تحقیقات کاربردی تحقیقاتی هستند که نظریه‌ها، قانونمندی‌ها، اصول و فنونی را که در تحقیقات بنیادی تدوین می‌شوند را برای حل مسائل اجرایی و واقعی به کار می‌گیرند. این نوع تحقیقات بیشتر بر مؤثرترین اقدام تاکید دارند و علت‌ها را کمتر مورد توجه قرار می‌دهند. این تاکید بیشتر به واسطه آن است که تحقیقات کاربردی به سمت کاربرد عملی دانش هدایت می‌شود (سرمد و همکاران، ۱۳۸۸).

۳-۱- جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این پژوهش تمامی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد که در بازه زمانی ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ مورد آزمون قرار می‌گیرند. این جامعه به این علت انتخاب شده است که امکان دسترسی به داده‌های موجود در صورتهای مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس وجود دارد.

در این پژوهش، نمونه از طریق روش حذف سیستماتیک از جامعه آماری، انتخاب خواهد شد. به این ترتیب که نمونه، متشکل از کلیه شرکتهای موجود در جامعه آماری است که حائز معیارهای زیر باشند:

۱- دوره مالی آنها به ۱۲/۲۹ هر سال ختم شود، تا بتوان داده‌ها را در کنار یکدیگر قرار داد.

۲- در طول دوره پژوهش تغییر در دوره مالی نداشته باشند، تا نتایج عملکرد مالی، قابل مقایسه باشند.

۳- جزء شرکتهای فعال در حوزه فعالیت‌های مالی، از جمله شرکتهای سرمایه‌گذاری، بانکها، بیمه‌ها و موسسات مالی نباشند. بدلیل اینکه این موسسات از لحاظ ماهیت فعالیت متفاوت بوده و درآمد اصلی آنها حاصل از سرمایه‌گذاری بوده و وابسته به فعالیت سایر شرکتهای است، لذا ماهیتاً با سایر شرکتهای متفاوت می‌باشند، لذا از پژوهش حذف خواهند شد.

۴- داده‌های مورد نیاز جهت متغیرهای پژوهش در طول دوره زمانی ۱۳۹۶ الی ۱۴۰۰ موجود باشند، تا درحداکثر بتوان محاسبات را بدون نقص انجام داد. بر این اساس و با اعمال شرایط فوق نمونه آماری پژوهش شامل ۱۱۲ شرکت از میان کلیه شرکتهای فعال در بورس اوراق بهادار تهران خواهد بود که شرح و فهرست آن در پیوست پژوهش آمده است.

۲-۳- روش‌ها و ابزار گردآوری اطلاعات:

اطلاعات مورد نیاز تحقیق بر حسب نوع آنها از منابع مختلفی جمع آوری شده اند. ۱. اطلاعات مورد نیاز به ادبیات تحقیق و مباحث تئوریک از منابع کتابخانه ای مانند کتب و نشریات فارسی و لاتین و سایت های اینترنتی جمع آوری شده اند. ۲. اطلاعات مربوط به شرکت ها به عنوان ابزار تحقیق مورد استفاده قرار گرفته است. اطلاعات و داده های خام و اولیه لازم برای آزمون فرضیات از سوی صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران موجود در نرم افزار ره آورد نوین و اطلاعات موجود در سایت بورس اوراق بهادار تهران جمع آوری شده است. در صورت ناقص بودن داده های موجود در این بانک های اطلاعاتی، به آرشیو های دستی موجود در کتابخانه سازمان بورس اوراق بهادار مراجعه شده است. همچنین برای تحلیل داده ها از نرم افزارهای اکسل و اس پی اس اس و ایویوز مبتنی بر تحلیل داده های ترکیبی استفاده شده است.

۳-۳- مدل و نحوه اندازه گیری متغیرها:

در جهت تجزیه و تحلیل فرضیه های تحقیق برگرفته از پژوهش سینگ و همکاران (۲۰۲۲)، از دو مدل کمی زیر استفاده شده است:

مدل اول:

$$ARL_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 APB_{i,t} + \sum Control_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

مدل دوم:

$$FRQ_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 APB_{i,t} + \sum Control_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

۴- تجزیه و تحلیل آماری

۴-۱- آمار توصیفی

نتایج به دست آمده از آمار توصیفی همگی متغیرهای این مطالعه در جدول ۴-۱ قابل مشاهده است.

همانطور که در جدول قابل دیدن است، میانگین و میانه در کلیه موارد به هم نزدیک هستند و این موضوع تقارن مناسب داده ها و پراکندگی مناسب آنها در اطراف میانگین را نشان می دهد. این موضوع را در شاخص انحراف معیار هم می شود می دید که در کلیه موارد بسیار پایین قرار دارد.

جدول ۱: آمار توصیفی

متغیر	میانگین	میانه	حداکثر	حداقل	انحراف معیار
کیفیت گزارشات مالی	۰/۴۶	۰/۴۱	۰/۹۹	۰/۰۹	۰/۳۳
تاخیر در گزارشات مالی	۱/۷۹	۱/۷۷	۲/۰۱	۱/۶۹	۰/۴۲
مشغله حسابرس	۰/۶۹	۰/۶۵	۱/۴۶	۰/۳	۰/۴۷
جریان نقد عملیاتی	۰/۱۱	۰/۰۳	۰/۹۵	-۰/۷۰	۰/۲۱
نرخ بازده دارایی	۰/۱۳	۰/۱۱	۰/۶۳	-۰/۳۲	۰/۱۴
اندازه شرکت	۰/۶۲۳	۶/۰۸	۸/۱۵	۴/۴۲	۰/۷۰
اهرم مالی	۰/۶۱	۰/۶۰	۰/۹۵	۰/۰۲	۰/۲۱

۴-۲- آمار استنباطی

بررسی مانایی متغیرهای تحقیق

بطور کلی یک فرآیند تصادفی هنگامی پایا نامیده می شود که میانگین و واریانس آن طی زمان ثابت باشد و مقدار کوواریانس بین دو دوره زمانی، تنها به فاصله یا وقفه بین این دو دوره بستگی داشته و ارتباطی به زمان واقعی محاسبه کوواریانس نداشته باشد (گجراتی، ۱۳۸۶). زمانی که متغیرها ناپایا یا دارای ریشه واحد هستند، فرآیند تکنیک اقتصادسنجی مرسوم ممکن است مناسب نباشد زیرا تخمین رگرسیونی منجر به برآوردهای تورش دار و گمراه کننده می شود (انگل و گرنجر، ۱۹۸۷).

قبل از برآورد الگو، مقتضی است که مانایی یا همان ایستایی متغیرهای مورد استفاده تعیین شود. برای تشخیص داده پایا از ناپایا از آزمون های گوناگونی منجمله آزمون مانایی بر پایه همبستگی نگار، آزمون کیو، آزمون لیونگ-باکس و آزمون ریشه واحد دیکی فولر و ... بهره گرفته می شود. در این پژوهش از آزمون لوین، لین و چو در جهت شناسایی مانایی

داده ها استفاده شده است. نتایج به دست آمده از آزمون فوق را در جدول ۲ قابل مشاهده است.

جدول ۲: بررسی وضعیت مانایی متغیرهای تحقیق

نام متغیر	آماره آزمون	احتمال آماره	نتیجه آزمون
کیفیت گزارشات مالی	-۲۸/۸۳	۰/۰۰۰	تایید مانایی
تاخیر در گزارشات مالی	-۵/۱۵	۰/۰۰۰	تایید مانایی
مشغله حسابرس	-۳/۴۰	۰/۰۰۰۱	تایید مانایی
جریان نقد عملیاتی	-۶/۰۹	۰/۰۰۰	تایید مانایی
نرخ بازده دارایی	-۶۵/۱۰	۰/۰۰۰	تایید مانایی
اندازه شرکت	-۱۳/۸۸	۰/۰۰۰	تایید مانایی
اهرم مالی	-۱۲/۰۱	۰/۰۰۰	تایید مانایی

بدین ترتیب با تایید فرض یک آزمون همه موارد دال بر مانایی متغیرها می توان اعلام کرد که تمامی متغیرهای تحقیق مانا می باشند.

برآورد مدل های گرسیونی پژوهش

در پی اطمینان از احصاء شرایط مورد قبول و ضروری در خصوص داده های مطالعه، اقدام به برآورد مدل های تحقیق و اجرای آزمون های مقتضی (به صورتی که در فصل سوم به آنها اشاره شده است)، در جهت بررسی فرضیه های پژوهش می شود.

برازش مدل نخست

آنگونه که در فصل قبلی بیان شد، با عنایت به پانلی بودن دیتاها، به جهت تعیین ضریبها مقتضی است تا با اجرای آزمون لیمر در خصوص تعیین یکی از شیوه های اثرات مشترک یا تصادفی اقدام شود. فرضیه های آزمون لیمر به شرح زیر است:

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0 = \text{روش اثرات مشترک (داده های ترکیبی)} \\ H_1 = \text{روش اثرات تصادفی (داده های پانلی)} \end{array} \right.$$

نتیجه به دست آمده از اجرای این آزمون در جدول ۳ نمایش داده شده است.

جدول ۳: نتایج آزمون لیمر مدل اول

آماره آزمون	سطح معناداری	نتیجه نهایی
۲/۲۲	۰/۰۰۰	تایید فرض یک

بررسی تاثیر مشغله حسابرس بر به موقع بودن ...

با توجه به تایید فرض یک، به منظور تشخیص استفاده از یکی از دو شیوه اثرات ثابت تصادفی و اثرات ثابت، نیاز به اجرای آزمون هاسمن می باشد. فرضیه های آزمون هاسمن به شرح زیر هستند:

$$\begin{cases} H_0 = \text{روش اثرات ثابت تصادفی} \\ H_1 = \text{روش اثرات ثابت} \end{cases}$$

که نتیجه نهایی در جدول بعد بیان شده است:

جدول ۴: نتایج آزمون هاسمن

آماره آزمون	سطح معناداری	نتیجه نهایی
۱۸/۳۲	۰/۰۰۹۱	تایید فرض یک

بدین ترتیب همانطور که می توان دید، با توجه به تایید فرض یک آزمون هاسمن، شیوه اثرات ثابت به عنوان مناسب ترین شیوه تخمین مدل انتخاب می گردد. در ادامه و در راستای تعیین وجود یا عدم وجود واریانس ناهمسانی از آزمون LM-ARCH بهره گرفته شده است که نتایج نهایی این آزمون در جدول ۴-۵ مشاهده شده است:

جدول ۵: نتایج بررسی وضعیت ناهمسانی واریانس

نام آزمون	آماره آزمون	احتمال آماره	وضعیت
کای دو	۰/۱۵	۰/۴۰۱۹	تایید فرض یک آزمون

با در نظر گرفتن رد فرض صفر و تایید همسانی واریانس، شیوه تخمین OLS به عنوان شیوه برآورد مناسب مدل تعیین می شود. که خروجی نتایج در جدول بعد دیده می شود.

جدول ۶: نتایج برآورد مدل نخست پژوهش

(متغیر وابسته: تاخیر در گزارشات مالی)

متغیرها	ضریب	آماره T	سطح معناداری
عرض از مبدا	-۰/۱۶	-۰/۵۵	۰/۶۶۸۰
مشغله حسابرس	۰/۴۲	۳/۸۲	۰/۰۰۵۲
جریان نقد عملیاتی	۰/۲۵	۲/۳۷	۰/۰۳۰۲
نرخ بازده دارایی	-۰/۳۲	-۵/۷۴	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	۰/۰۶	۱/۵۲	۰/۱۰۲۵
اهرم مالی	۰/۰۹	۱/۸۸	۰/۰۴۱۲
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۴۳		
آماره اف	۴/۴۱		

	۰/۰۰۰	سطح معناداری آماره اف
	۲/۱۱	دوربین واتسون

مقدار آماره اف و سطح معناداری آن که به ترتیب $4/41$ و $0/000$ هستند، مؤید کفایت کلی مدل هستند. قرار داشتن عدد مرتبط با شاخص دوربین - واتسون در دامنه $1/5$ تا $2/5$ نیز مؤید عدم وجود خودهمبستگی پیاپی خطاها در مدل می باشد. با مراجعه به شاخص VIF هم وجود همخطی بین متغیرهای تحقیق نیز منتفی می شود. با در نظر گرفتن نتایج بیان شده در جدول ۴-۶، می توان مشاهده کرد که ضریب مرتبط با متغیر مستقل، $0/42$ با سطح معناداری $0/0052$ می باشد که نشان از آن دارد که مشغله حسابرس تاثیر مستقیم بر تاخیر در گزارشات مالی دارد. بنابراین فرضیه نخست تحقیق تایید می شود.

برازش مدل دوم

همانطور که مورد مدل اول بیان گشت، در ابتدای امر مقتضی است نسبت به انجام آزمون لیمر اقدام گردد. نتیجه به دست آمده از اجرای این آزمون در جدول ۷ قابل مشاهده است:

جدول ۷: نتایج آزمون لیمر مدل دوم

نتیجه آزمون	سطح معناداری	آماره آزمون
تایید فرض یک	۰/۰۰۰	۲/۳۰

بدین ترتیب، مانند مدل اول، با در نظر گرفتن تایید فرض یک، به منظور تعیین یکی از دو شیوه اثرات ثابت تصادفی و اثرات ثابت، ضرورت دارد تا آزمون هاسمن انجام شود که نتیجه انجام این آزمون در جدول ۸ نشان داده شده است:

جدول ۸: نتایج آزمون هاسمن

نتیجه آزمون	سطح معناداری	آماره آزمون
تایید فرض یک	۰/۰۱۰۱	۱۷/۹۶

بدین ترتیب آنچه‌ان که دیده می شود، با توجه به تایید فرض یک آزمون هاسمن، شیوه اثرات ثابت به منزله مناسب ترین شیوه برآورد مدل تعیین می شود. در ادامه و به منظور سنجش وجود یا عدم وجود ناهمسانی واریانس از آزمون LM-ARCH استفاده شده است که نتایج آن در جدول ذیل دیده می شود:

جدول ۹: نتایج آزمون ناهمسانی واریانس

نام آزمون	آماره آزمون	احتمال آماره	وضعیت
کای دو	۰/۱۲	۰/۴۲۱۰	تایید فرض یک آزمون

در این مدل نیز با توجه به تایید فرض صفر مبنی بر همسانی واریانس، روش تخمین OLS به عنوان روش تخمین مناسب مدل انتخاب می شود که جواب این تخمین در جدول ۱۰، قابل رویت است.

جدول ۱۰: نتایج رگرسیون مدل دوم پژوهش
(متغیر وابسته: کیفیت گزارشات مالی)

	سطح معناداری	آماره T	ضریب	متغیرها
VIF	۰/۶۰۱۸	-۰/۶۲	-۰/۱۲	عرض از مبدا
۱/۰۰	۰/۰۰۷۳	-۳/۶۶	-۰/۳۸	مشغله حسابرس
۱/۵۵	۰/۰۲۹۶	۲/۴۰	۰/۲۰	جریان نقد عملیاتی
۱/۰۲	۰/۰۰۹۱	۳/۵۳	۰/۱۹	نرخ بازده دارایی
۱/۱۱	۰/۲۰۱۵	-۱/۱۸	-۰/۰۴	اندازه شرکت
۱/۰۹	۰/۰۲۹۸	-۱/۹۶	-۰/۱۳	اهرم مالی
		۰/۴۶		ضریب تعیین تعدیل شده
		۴/۹۶		F-Statistic
		۰/۰۰۰		Prob(F-Statistic)
		۲/۱۶		دوربین واتسون

مقدار آماره اف و سطح معناداری آن که به ترتیب ۴/۹۶ و ۰/۰۰۰ هستند، مؤید کفایت کلی مدل هستند. قرار داشتن عدد مرتبط با شاخص دوربین - واتسون در دامنه ۱/۵ تا ۲/۵ نیز مؤید عدم وجود خودهمبستگی پیاپی خطاها در مدل می باشد. با مراجعه به شاخص VIF هم وجود همخطی بین متغیرهای تحقیق نیز منتفی می شود.

با توجه به نتایج مندرج در جدول ۴-۱۰، می توان دید که ضریب مربوط به متغیر مستقل، -۰/۳۸- با سطح معناداری ۰/۰۰۷۳ است که نشان می دهد که مشغله حسابرس تاثیر معکوس بر کیفیت گزارشات مالی دارد. بنابراین فرضیه دوم تحقیق هم تایید می شود.

۵- نتیجه گیری تحقیق

با این اوصاف، جدول ۱۱، به طور خلاصه گزارشی از نتایج به دست آمده از تجزیه و تحلیل دو فرضیه پژوهش را ارائه نموده است.

جدول ۱۱: خلاصه نتایج آزمون فرضیه های پژوهش

فرضیه نخست پژوهش:	
متغیر وابسته	نتیجه آزمون
کیفیت گزارش مالی	مشغله حسابرس بر کیفیت گزارش مالی تاثیر منفی و معناداری دارد.
فرضیه دوم پژوهش:	
متغیر وابسته	نتیجه آزمون
به موقع بودن گزارش مالی	مشغله حسابرس بر به موقع بودن گزارش مالی تاثیر منفی و معناداری دارد.

۶- منابع

- اسکات، ویلیام. (۱۳۸۸). تئوری حسابداری مالی، علی پارسائیان، جلد اول، تهران، ترمه
- اعطایی زاده، رضا؛ فرزاد نعمتی و زهرا دانشورعالی، ۱۳۹۳، نقش کمیته حسابرسی در کیفیت گزارشگری مالی، کنفرانس بین المللی مدیریت در قرن ۲۱، تهران، موسسه مدیران ایده پرداز پایتخت
https://www.civilica.com/Paper-ICMNG01-ICMNG01_005.html
- آذر، عادل. منصور مومنی. (۱۳۸۹). «آمار و کاربرد آن در مدیریت»، جلد اول، چاپ چهاردهم، انتشارات سمت، تهران.
- تختائی، نصرالله، محمد تمیمی و زهرا موسوی (۱۳۹۰)، نقش حسابرس بر کیفیت گزارشگری مالی، حسابدار رسمی، شماره ۱۵، صص ۵۶-۴۵.
- ثقفی، علی و عرب مازار یزدی، مصطفی. (۱۳۹۰). " کیفیت گزارشگری مالی و ناکارایی سرمایه گذاری "، مجله پژوهش های حسابداری مالی، سال دوم، شماره چهارم، صص ۲۰-۱
- جونز، چارلز پی. (۱۳۹۱). مدیریت سرمایه گذاری، رضا تهرانی و عسگر نوربخش، تهران، انتشارات نگاه دانش
- حافظ نیا، محمد رضا و سرمد، غلامعلی. (۱۳۸۱). «مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی»، تهران، انتشارات سمت.
- خدایی، محمد و یحیائی، منیره. (۱۳۸۹). " بررسی رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار تهران "، مجله حسابداری مدیریت، سال سوم، شماره ۵.
- دارابی، رویا و اجتهادی سحر (۱۳۹۴)، بررسی رابطه بین تخصص کمیته حسابرسی در صنعت و کیفیت گزارشگری مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله حسابرسی: نظریه و عمل، سال دوم، شماره ۳، صص ۹۰-۷۳

راس، استفان. (۱۳۹۱). مدیریت مالی نوین، علی جهانخانی و مجتبی شوری، جلد اول، تهران، انتشارات سمت

رشیدی، محمدرضا و احمدی، فاطمه. (۱۴۰۰). مشغله کاری شریک حسابرسی و تاخیر در ارائه گزارش حسابرسی: با توجه به نقش قابلیت مقایسه حسابداری، چهارمین کنفرانس بین المللی مدیریت امور مالی، تجارت، بانک، اقتصاد و حسابداری، <https://civilica.com/doc/1127029>

رضازاده، جواد؛ عبدی، مصطفی و کاظمی، مهدی (۱۳۹۶)، ویژگی های حسابرسی و تجدید ارائه صورت های مالی، پژوهش های حسابداری مالی، دوره ۹، شماره ۳، صص ۱۶-۱

ریاحی بلکویی، احمد. (۱۳۹۱)، تئوریهای حسابداری، علی پارسائیان، تهران، ترمه رویایی رضانعلی و محمد ابراهیمی (۱۳۹۴)، تاثیر ویژگیهای حسابرسی بر سطح افشای داوطلبانه اخلاق، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مالی، سال هفتم، شماره ۲۵، صص ۸۸-۷۱

زارعی، علیرضا، قاسمی، معصومه (۱۳۹۵)، اثر ویژگی های حسابرسی بر کیفیت گزارشگری مالی، مجله بررسی های حسابداری، دوره ۲، شماره ۱۲، صص ۴۳-۶۴

سجادی، سید حسین؛ حاجی زاده، سعید و نیک کار، جواد. (۱۳۹۱). "تاثیر هزینه های نمایندگی و کیفیت گزارشگری مالی بر ریسک سرمایه گذاری در شرکت های بورسی"، مجله بررسی

های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۹، شماره ۳، صص ۲۱-۴۲
سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس و حجازی، الهه. (۱۳۹۰). «روش های تحقیق در علوم رفتاری»، چاپ بیست و یکم، انتشارات آگه، تهران.

سوری، علی. (۱۳۸۹). اقتصاد سنجی، چاپ اول، نشر فرهنگ شناسی، تهران.
شباهنگ، رضا. (۱۳۸۴). مدیریت مالی، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی. چاپ هشتم، جلد اول و دوم.

قربانی، بهزاد؛ فروغی، داریوش؛ امیری، هادی و هاشمی، سید عباس. (۱۳۹۲). "کیفیت گزارشگری مالی و نوسان بازده غیرمتعارف سهام"، فصلنامه دانش مالی تحلیل اوراق بهادار، سال ششم، شماره ۱۷.

کوکبی، صدریه و کردلویی، حمیدرضا (۱۳۹۴)، تاثیر کارایی عملکرد حسابرسی داخلی بر تجدید ارائه صورت های مالی، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، شماره ۱۶، صص ۳۴-۲۷

محمدرضایی، فخرالدین و گل چهره، محمد. (۱۳۹۹)، خطای حسابرسی، نوع گزارش و تعداد بندهای مشروط: نقش مشغله کاری شرکای موسسات حسابرسی، حسابداری مالی، شماره ۳۶، صص ۱-۳۱

مدرس، احمد و حصارزاده، رضا. (۱۳۸۷). " کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه گذاری " ، فصلنامه بورس اوراق بهادار ، سال اول ، شماره دوم ، ص ۸۵-۱۱۶
مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی. (۱۳۹۰). مبانی نظری حسابداری و گزارشگری مالی، انتشارات سازمان حسابرسی، نشریه شماره ۱۱۳.
نوروش، ایرج و دیانتی دیلمی، زهرا. (۱۳۸۴). مدیریت مالی، جلد اول، انتشارات دانشگاه تهران.
وکیلی فرد، حمیدرضا و وکیلی فرد، مسعود. (۱۳۹۱). مدیریت مالی (جلد اول). انتشارات جنگل.
چاپ نهم
هندریکسن، الدون اس. (۱۳۸۵). تئوری های حسابداری ، علی پارسائیان ، جلد اول ، تهران ،
ترمه

- Abernathy, J.L., Herrmann, D., Kang, T., Krishnan, G.V., 2013. Audit committee financial expertise and properties of analyst earnings forecasts. *Adv. Acc.* 29 (1), 1–11. <http://dx.doi.org/10.1016/j.adiac.2012.12.001>.
- Aksu, M., Espahbodi, H., 2016. The impact of IFRS adoption and corporate governance principles on transparency and disclosure: the case of borsa istanbul. *Emerg. Mark. Finance Trade* 52 (4), 1013–1028.
- Australian Accounting Standards Board. (2018). Consultation paper: Review of the corporate governance council's principles and recommendations.
- Badolato, P.G., Donelson, D.C., Ege, M., 2014. Audit committee financial expertise and earnings management: the role of status. *J. Acc. Econ.* 58 (2-3), 208–230.
- <http://dx.doi.org/10.1016/j.jacceco.2014.08.006>. Bajra, U., Cadez, S., 2017. The impact of corporate governance quality on earnings management: evidence from European companies cross-listed in the USA. *Aust. Acc. Rev*
- Bajra, U., Cadez, S., 2018. Audit committees and financial reporting quality, *Economic Systems*. <https://doi.org/10.1016/j.ecosys.2017.03.002>
- Bajra, U., Cadez, S., 2017. The impact of corporate governance quality on earnings management: evidence from European companies cross-listed in the USA. *Aust. Acc. Rev.* <http://dx.doi.org/10.1111/auar.12176>. (forthcoming issues).
- Bantleon, U., Bassen, A., D'Arcy, A., Hucke, A., Kohler, A.G., Pedell, B., 2011. Implementation of Article 41 of the 8th EU Directive in the EU member states –impact on internal governance mechanisms. *Int. J. Corporate Gov.* 2 (2), 140.
- Bharath, T., J. Sunder, and S. Sunder. 2008. Accounting quality and debt contracting. *The accounting review* 83 : 1-28 .
- Biddle, G., G. Hilary, and R. Verdi. 2009. How does financial reporting quality relate to investment efficiency? . *Journal of Accounting and Economics* 48, 112-131.
- Carcello, Joseph V., Hollingsworth, Carl W., Klein, April, Neal, Terry L., 2006. Audit Committee Financial Expertise, Competing Corporate Governance Mechanisms,

- Cardilalls, H.B., Lee, E., Walker, M., Zeng, C., 2014. Incentives or standards: what determines accounting quality changes around IFRS doption? *Eur. Acc. Rev.* 24 (1), 31–61. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1013054>.
- Chen, F., O. Hope, Q. Li, and X. Wang. 2011. financial reporting quality and investment efficiency of private firms in emerging markets. *The accounting review* 86, 1255-1288.
- Cadez, S., Guilding, C., 2008. An exploratory investigation of an integrated contingency model of strategic management accounting. *Acc. Organ. Soc.* 33 (7–8), 836–863
- Carcello, Joseph V., Hollingsworth, Carl W., Klein, April, Neal, Terry L., 2006. Audit Committee Financial Expertise, Competing Corporate Governance Mechanisms, and Earnings Management. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=887512>
- Center For Audit Quality. (2014). CAQ approach to audit quality indicators. <http://www.thecaq.org/docs/reports-and-publications/caq-approach-to-auditqualityindicators-april-2014.pdf?sfvrsn=2>.
- Clatworthy, M. A., & Peel, M. J. (2016). The timeliness of UK private company financial reporting: Regulatory and economic influences. *The British Accounting Review*, 48, 297–315.
- European Parliament and Council. (2010). Directive 2004/109/EC of the European parliament and of the Council. *Official Journal of the European Union*, 390/31, 38–57.
- Črnigoj, M., Verbič, M., 2014. Financial constraints and corporate investments during the current financial and economic crisis: the credit crunch and investment decisions of Slovenian firms. *Econ. Syst.* 38 (4), 502–517.
- Dhaliwal, D., Naiker, V., Navissi, F., 2010. The association between accruals quality and the characteristics of accounting experts and mix of expertise on audit committees. *Contemp. Acc. Res.* 27 (3), 787–827. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1911-3846.2010.01027.x>.
- Dechow, P.M., Sloan, R.G., Sweeney, A.P., 2002. Detecting earnings management. *Acc. Rev.* 70 (2), 193–225. <http://dx.doi.org/10.2307/248303>.
- Dechow, P.M., Kothari, S.P., Watts, L.R., 1998. The relation between earnings and cash flows. *J. Acc. Econ.* 25 (2), 133–168
- DeGeorge, F., Patel, J., Zeckhauser, R., 1999. Earnings management to exceed thresholds. *J. Bus.* 72 (1), 1–33.
- Dezort, F.T., Hermanson, D.R., Archambeault, D.S., Reed, S. a., 2002. Audit committee effectiveness: a synthesis of the empirical audit committee literature. *J. Acc. Lit.* 21, 38–75.
- Dhaliwal, D., Naiker, V., Navissi, F., 2010. The association between accruals quality and the characteristics of accounting experts and mix of expertise on audit committees. *Contemp. Acc. Res.* 27 (3), 787–827.
- Daniel, N. D., D. J. Denis, and L. Naveen. 2002. Sources of financial flexibility: Evidence from cash flow shortfalls. working paper. purdue university.
- Dechow, P., and I. Dichev. 2002. The quality of accruals and earnings: The role of accrual estimation errors. *The accounting review* 77, 35-59.

- Francis, J., R. Lafond, P. Olsson, and K. Schipper. 2004. Cost of equity and earning attributes. *The accounting review* 79, 967-1010.
- Goodwin, J., & Wu, D. (2016). What is the relationship between audit partner busyness and audit quality? *Contemporary Accounting Research*, 33, 341–377.
- Gul, F., Ma, S., & Lai, K. (2017). Busy auditors, partner-client tenure, and audit quality: Evidence from an emerging market. *Journal of International Accounting Research*, 16, 83–105.
- Hall, B., and J. Lerner. 2010. The financing of research and development and innovation. *Handbook of the economics of innovation*, 610-638.